

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 228.680 van 7 oktober 2014
in de zaak A. 213.845/X-15.967.**

In zake: de NV KLEINE KRAAIWIJK
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Emmanuel Plavsic en Christiaan Lesaffer
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Huidevetterstraat 22-24
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

1. het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom De Sutter
kantoor houdend te 9000 Gent
Koning Albertlaan 128
bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de PROVINCIE ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Ciska Servais en Philippe Van Wesemael
kantoor houdend te 2600 Berchem
Roderveldlaan 3
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 29 september 2014, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van :

“ 1. Het ministerieel besluit van 10 juni 2014 ‘waarbij aan het provinciebestuur van Antwerpen machtiging tot onteigening wordt verleend van de onroerende goederen gelegen in Kapellen voor de aanleg van de fietsostrade Antwerpen-Essen (traject Klein Heiken-Vloeiende – Schriek)’,
en,

2. Het besluit van 27 februari 2014 van de provincieraad van de provincie Antwerpen inzake agendapunt nr. 4/13 ‘Vastgoed Antwerpen/Kapellen. Fietsostrade Antwerpen-Essen; vak klein Heiken-Vloeiende-Schriek. Uitslag openbaar onderzoek. Definitieve goedkeuring onteigeningsplan. Aanvraag machtiging tot onteigening. Goedkeuring’, beiden ter kennis gebracht bij aangetekende brief van de raadsman van de provincie Antwerpen van 16 september 2014, aangeboden door Bpost op 18 september 2014, waarvan kennis werd genomen op vrijdag 19 september 2014”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partijen hebben een nota en een administratief dossier ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 3 oktober 2014.

Staatsraad Stephan De Taeye heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Emmanuel Plavsic, die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Leen Lippevelde, die *loco* advocaat Tom De Sutter verschijnt voor de eerste verwerende partij, en advocaat Philippe Van Wesemael, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Wouter De Cock heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 27 oktober 2011 keurt de provincieraad van de provincie Antwerpen het ontwerp goed voor de aanleg van de fietsweg van Schriek in Ekeren tot Klein Heiken in Kapellen. Het betreft een deelproject van de “fietsostrade” Antwerpen – Essen.

3.2. Op 26 april 2012 stelt de provincieraad van de provincie Antwerpen het onteigeningsplan voor de aanleg van de fietsostrade Antwerpen – Essen, traject Klein Heiken – Vloeiende – Schriek, voorlopig vast. Het plan omvat 32 innemingen, waarvan er 29 verworven moeten worden, er voor twee innemingen een “bezettingscontract” met de NMBS afgesloten wordt en een inneming eigendom is van de gemeente Kapellen.

3.3. Inneming 18 (kadastraal bekend “3de afdeling/Ekeren 2 + DL1, sectie H, nr. 585r/deel voor 1136 m²”) betreft de eigendom van de verzoekende partij. Deze inneming bevindt zich aan de Vloeiende 61 te Kapellen, alwaar de verzoekende partij haar woning heeft. Het perceel waarop deze woning zich bevindt, maakt het lot 5 uit van een verkavelingsvergunning van 12 maart 1963. Lot 4 van deze verkaveling is nog niet bebouwd en wordt thans gebruikt voor de ontsluiting van lot 5 naar de openbare weg (de straat Vloeiende). De vermelde verkavelingsvergunning voorziet daarnaast in een toegang tot de openbare weg (eveneens de straat Vloeiende) van lot 5 via een strook grond langs de spoorweg. Het is op deze strook dat ook het kwestieuze tracé van de fietsostrade wordt voorzien.

3.4. In 2012 worden tussen de provincie Antwerpen en de verzoekende partij onderhandelingen gevoerd, waarbij deze laatste onder meer een alternatief voorstelt, waarbij de fietsostrade wordt omgelegd over een weiland (Vloeiende 65).

3.5. Van 3 juli 2013 tot en met 19 juli 2013 vindt het openbaar onderzoek over het onteigeningsplan plaats. Tijdens het openbaar onderzoek dient de verzoekende partij een bezwaarschrift in.

3.6. Op 27 februari 2014 keurt de provincie Antwerpen het onteigeningsplan voor de aanleg van de fietsostrade Antwerpen – Essen op het grondgebied van Antwerpen (Ekeren) en Kapellen, vak Klein Heiken – Vloeiende – Schriek definitief goed, waarbij het bezwaarschrift van de verzoekende partij wordt verworpen. Dit is de tweede bestreden beslissing.

3.7. Op 10 juni 2014 verleent de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand de machtiging tot onteigening. Dit is de eerste bestreden beslissing, die op 13 augustus 2014 in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

3.8. Met een aangetekend schrijven van 16 september 2014 worden de bestreden beslissingen aan de verzoekende partij betekend. Daarbij wordt de verzoekende partij gevraagd om binnen dertig dagen haar akkoord met het “finaal bod” van de provincie Antwerpen, dan wel haar schriftelijke argumenten waarom zij niet op het bod wenst in te gaan, en een tegenvoorstel, te willen meedelen. Gesteld wordt verder dat, rekening houdend met het feit dat het om een onteigening wegens dringende redenen gaat, na afloop van dertig dagen zal worden overgegaan tot de inleiding van een gerechtelijke onteigeningsprocedure.

IV. Ontvankelijkheid van de vordering

4.1. De eerste verwerende partij werpt in haar nota op dat de verzoekende partij slechts belang heeft bij de vordering, voor zover deze betrekking heeft op haar perceel.

4.2. Vooralsnog bestaat er geen noodzaak om over de door de eerste verwerende partij opgeworpen ontvankelijkheidsexceptie uitspraak te doen. Een

onderzoek van en een uitspraak over die exceptie zouden alleen nodig zijn indien de grondvoorwaarden voor het toewijzen van de vordering tot schorsing vervuld zijn, wat, zoals hierna zal blijken, niet het geval is.

V. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

5. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

VI. Uiterst dringende noodzakelijkheid

A. De aangevoerde uiterst dringende noodzakelijkheid

6.1. De verzoekende partij voert als uiterst dringende noodzakelijkheid vooreerst aan dat zij bij het instellen van haar vordering met de nodige diligentie is opgetreden. Daarnaast betoogt zij dat de uiterst dringende noodzakelijkheid grotendeels door de provincie Antwerpen in het leven is geroepen. In de kennisgevingsbrief van 16 september 2014 wordt de verzoekende partij immers “het mes op de keel gezet”. “Ze moet binnen de 30 kalenderdagen laten weten of ze akkoord gaat met de aangeboden (veel te lage) vergoeding dan wel een beargumenteerd tegenvoorstel doen”. Na deze termijn wordt hoe dan ook de vrederechter gevat. De provincie Antwerpen liet hier vrijwillig een periode van dertig dagen waarin de wettigheid van de bestreden beslissing kan betwist worden. De enige materieel bevoegde rechter is daarvoor de Raad van State.

6.2. De verzoekende partij merkt “op principieel vlak” op dat er vragen gesteld kunnen worden over de evenwaardigheid van de rechtsbescherming

bij wijze van exceptie voor de gewone rechter en die door de Raad van State. Aangezien in *casu* een onteigeningsprocedure volgens de onteigeningswet van 26 juli 1962 gevoerd zal worden, betekent dit dat de verzoekende partij op zeer korte tijd en met beperking van haar rechten van verdediging onherroepelijk uit haar eigendom gezet zal worden, waarbij zij wel de wettigheid van de onteigening kan betwisten via de exceptie van onwettigheid, maar, zoals door gezaghebbende rechtsgeleerden werd gesteld, dergelijke controle door de gewone rechter “vaak een geringere diepgang vertoont” dan de toetsing door de Raad van State die geadviseerd wordt door het Auditoraat. Over de wettigheidscontrole via artikel 159 van de Grondwet in vergelijking met die geboden door de Raad van State, oordeelde het Grondwettelijk Hof in zijn arrest nr. 41/2003 van 9 april 2003 dat er geen evenwaardigheid was. De andersluidende maar oude rechtspraak van het Grondwettelijk Hof uit de periode 1990-1995 inzake onteigeningen, is duidelijk achterhaald.

6.3. De verzoekende partij wijst er verder op dat de “deadline van 30 dagen”, bepaald door de provincie Antwerpen, op zich de urgentie en de uiterst dringende noodzakelijkheid illustreert. Deze termijn impliceert de eenzijdige verbintenis dat de provincie Antwerpen binnen die termijn de vrederechter niet zal vatten. Wil de verzoekende partij op diligente en proceseconomische wijze de onteigening bestrijden, dan moet zij een procedure voor de Raad van State opstarten. De Raad van State kan binnen die termijn een beslissing nemen die het nadeel dat de verzoekende partij dreigt te lijden, kan bevriezen totdat hij over de wettigheid van de onteigening ten gronde uitspraak heeft gedaan. Mocht de Raad van State in deze zaak tot de afwezigheid van urgentie omwille van de controlebevoegdheid van de vrederechter besluiten, zou hij daarmee artikel 6 EVRM schenden, doordat de verzoekende partij in deze fase van het onteigeningsdossier de nuttige en proceseconomische toegang tot en beoordeling door haar natuurlijke rechter wordt ontzegd, terwijl de handelwijze van de provincie Antwerpen juist een beroep voor de Raad van State mogelijk (en eigenlijk verplicht) maakt en er tijd voor behandeling is in kort geding.

B. Beoordeling

7.1. De schorsingsprocedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid houdt een ernstige verstoring in van het normale verloop van de rechtspleging voor de Raad van State, herleidt de mogelijkheden tot onderzoek van de zaak tot een strikt minimum en beperkt in aanzienlijke mate de uitoefening van de rechten van verdediging van de verwerende partij. De aanwending van die procedure moet dan ook zeer uitzonderlijk blijven.

7.2. De verzoekende partij voert terecht aan dat er van uiterst dringende noodzakelijkheid slechts sprake kan zijn wanneer er een “dreigend gevaar” bestaat voor de afwending waarvan de gewone schorsingsprocedure te laat zou komen.

7.3. De door de verzoekende partij aangevoerde omstandigheid dat “de provincie Antwerpen [...] hier vrijwillig een periode van 30 dagen [liet] waarin de wettigheid van de bestreden beslissing kan betwist worden”, dat de Raad van State daarvoor “[d]e enige materieel bevoegde rechter” is en dat hij binnen de termijn van dertig dagen “een beslissing [kan] nemen die het nadeel dat verzoekende partij dreigt te lijden, kan bevriezen totdat er ten gronde [...] over de wettigheid van de onteigening uitspraak is gedaan”, toont op zich nog niet aan dat in hoofde van de verzoekende partij een “dreigend gevaar” aanwezig is en dat de voorwaarde van de uiterst dringende noodzakelijkheid is vervuld.

7.4. In zoverre de verzoekende partij met dit “dreigend gevaar” doelt op de dreiging van een nakende onteigening, dient vastgesteld dat deze partij pas uit haar eigendom zal worden ontzet wanneer de vrederechter de onteigening zal hebben toegestaan, waarbij dit laatste enkel mogelijk is nadat de vrederechter het onteigeningsbesluit op zowel zijn externe als zijn interne wettigheid zal hebben getoetst.

7.5. De verzoekende partij gaat er in haar argumentatie ten onrechte van uit dat de door de vrederechter geboden rechtsbescherming niet evenwaardig is aan de door de Raad van State geboden rechtsbescherming. Haar verwijzing in dit verband naar het arrest nr. 41/2003 van 9 april 2003 van het Grondwettelijk Hof noopt niet tot die conclusie. Zoals reeds in 's Raads arrest nr. 212.593 van 11 april 2011 werd vastgesteld, heeft het Grondwettelijk Hof in zijn voormeld arrest geenszins op principiële wijze gesteld dat er automatisch een schending van het gelijkheidsbeginsel zou zijn indien bepaalde rechtszaken worden uitgesloten van de bevoegdheid van de Raad van State. In dit arrest heeft het Grondwettelijk Hof gesteld dat er geen toelaatbare verantwoording voorhanden is waarom bepaalde beslissingen van de commissie voor de uitreiking van de getuigschriften voor de studie van de tandheelkunde voor de studenten van een vrije universiteit aan de vernietigingsbevoegdheid van de Raad van State worden onttrokken, terwijl dit niet het geval is voor de studenten van een gemeenschapsuniversiteit. De verzoekende partij kan niet met goed gevolg naar dit arrest verwijzen om de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof waarbij op de gelijkwaardigheid van de door de gewone rechter en de Raad van State in onteigeningszaken geboden rechtsbescherming wordt gewezen (arresten 57/1992, 80/1992, 75/1993 en 68/2002), als “oud” en “achterhaald” af te doen. Haar verwijzing naar “gezaghebbende rechtsgeleerden” in dit verband, noopt evenmin tot deze vaststelling.

7.6. In het licht van de voormelde gelijkwaardigheid van de door de vrederechter geboden rechtsbescherming, kan het betoog van de verzoekende partij dat de Raad van State “in deze fase van het onteigeningsdossier” de “natuurlijke rechter” is en dat haar “de nuttige en proceseconomische toegang tot en beoordeling door haar natuurlijke rechter” wordt ontzegd indien de huidige vordering wordt afgewezen, niet worden bijgetreden. Een schending van artikel 6 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) wordt dan ook niet aangetoond.

8. Er is niet voldaan aan ten minste één van de voorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

BESLISSING

De Raad van State verwerpt de vordering.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zeven oktober 2014, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Stephan De Taeye,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silvan De Clercq,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silvan De Clercq

Stephan De Taeye